

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Situația e tulbură.

Sibiu, 14 Februarie n.

În consiliul de miniștri, ținut Vineri în Budapesta, domnul prim-ministru, contele *Khuen-Hedervary*, a raportat despre condițiile puse din partea opoziției din dieta țării, în scopul, ca ea să lase să treacă legile militare fără lungă discuție, și despre felul cum au fost primite condițiile acestea la Viena. Consiliul de miniștri și-a precizat apoi punctul său de vedere și față de pretențiunile opoziției, și față de linia de conduită a guvernului, atât pentru cazul, că opoziția va inclina spre pace, cât și în cazul, că războiul parlamentar va fi inevitabil.

Cu hotărârile luate din partea consiliului de miniștri dnul prim-ministru, contele *Khuen-Hedervary*, a plecat Sâmbăta de nou la Viena, și în audiența pe care a avut-o Duminecă la palat, le-a prezentat Maiestății Sale, Monarhului, care le-a aprobat.

Domnul ministru-prezident a venit apoi acasă și a conferat cu șefii partidelor opoziționale din dietă, comunicându-le, că din cele cerute de ele, cu învoirea Coroanei și a celorlalți factori dela Viena, ce le poate promite, pentru acuma, ori pentru viitor, și șefii și-au informat partidele și le-au cerut avisul, iar mâne, Joi, se va vedea, dacă e posibilă, ori nu, o limpezire a situațiunii?

Pentru că aceea, ce trebuia să se întâmple Mercuri, săptămâna trecută, se întâmplă abia mâne în dietă. Domnul ministru-prezident va lua cuvântul și va motiva de nou necesitatea votării urgente a legilor militare, apoi va spune, că dela Viena ce modificări a putut esopera pe seama acestor legi, și ce concesiuni a putut primi pentru a îndupleca opoziția să nu mai obstreze aceste legi urgente, iar la vorbirea ministrului-prezident vor răspunde

șefii tuturor partidelor din opoziție, declarându-se mulțamiți ori nemulțamiți.

După starea lucrurilor, pe care o cunoaștem în momentul în care scriem șirele acestea, partidele din opoziție se vor declara *nemulțamite* cu declarațiile făcute din partea guvernului, după ce în acelea se va cuprinde foarte puțin din ceea ce cere opoziția. Viena s'a pus adevărat de mult pe punctul de vedere, că trebuie să rupă odată cu politica de bacșișuri, de astuparea gurii, totdeauna când e vorba să se facă ceva în interesul mai înalt al monarhiei din partea parlamentului ungar, și cei dela Viena, cum se vede, nu se află îndemnați a se abate nici de astădată dela acest punct de vedere. Cererile opoziției, în cea mai mare parte a lor, au fost deci respinse la Viena. Iar cele acceptate, sunt de interes secundar.

E prin urmare aproape sigur, că la pacea parlamentară, atât de necesară, și atât de mult dorită, nu se va putea atinge, nici mâne, pe urma declarațiilor ministrului-prezident, și nici în viitorul apropiat. Opoziția stă deja pregătită de luptă mare parlamentară. Și astfel se impune întrebarea, că acum ce va fi? Numai două căi stau deschise pe seama guvernului: recurgerea la mijloace de volnicie, pentru a suprima cu el obstrucția, ori dizolvarea dietei și efectuarea de alegeri noi pentru dietă. Pentru că a treia eventualitate, asemenea posibilă, ni se pare pentru data aceasta cu desăvârșire eschisă, adevărat retragerea guvernului. Și cum actualul prim-ministru, și întregul său guvern, nu prea inclină spre acte de volnicie, credem că nu greșim, când dăm cu gândul, că eșirea din actuala situație tulbură politică se va face, — dacă cumva nu se va putea lega totuși pacea în ultimul moment, — prin *apropiata dizolvare a parlamentului ungar*. Și credem, că iarăși nu greșim, când afirmăm, că în cazul ace-

sta, evenimentele ne vor afla pe noi, Românii, de nou nepregătiți, ca de atâteaori în trecut!

Episcopi noi. Cetim în ziarul din București, că marele colegiu al României va fi convocat pe Sâmbăta, pentru a face alegerea a doi episcopi noi: la Argeș, în locul decedatului Timuș și la Roman, în locul destituitului Safrim. Ministrul de culte al României, domnul C. C. Arion, va avea înainte de a se întruni marele colegiu o conferință cu membrii sfântului sinod, pentru a lua înțelegere cu ei cu privire la Arhieriei cari urmeză să fie candidați pentru episcopii vacante. După informațiunile pe cari le aflăm în ziarul din România, pentru cele două episcopii vacante sunt până acum patru candidați: la Argeș Arhieriei *Meletie* Constantinianul și *Calist* Botoșăneanul, iar la Roman Arhieriei *Nicodim* Băicoianul și *Teodosie* Ploșteanul. Scaunul mitropolitan din București de astădată nu se îndeplinește, ci rămâne și pe mai departe vacant.

Conflictul Vaida - Goga.

Domnului C. Stere, profesor universitar în Iași, i-a succedat, după o muncă încordată de 12 zile, se adune întreg materialul referitor la conflictul ce se născuse între dl deputat dietal *Dr. Alesandru Vaida-Voevod* și poetul *Octavian Goga*, din care a scos apoi adevărul, că nici unul, nici altul nu e vinovat, ci: „Octavian Goga și Al. Vaida sunt numai victime ale unui fatal concurs de împrejurări. *Octavian Goga nu este vinovat, el nu a fost la dl Kristóffy!* Al. Vaida și-a formulat acuzațiunea întemeiat pe informațiuni autentice, fiind deplin convins de dreptatea acuzațiunii. Deci rezultă, ca ultima concluzie, că *dl Al. Vaida trebuie să renunțe la acuzația sa, iar dl Octavian Goga trebuie să recunoască buna credință a dlui Al. Vaida*”. Am scris acestor concluzii ale dlui C. Stere din raportul său amănunțit, publicat în „Românul” și „Tribuna” numărul de Duminecă, raport scris și de domnii Vaida și Goga, cu declarația făcută din partea lor, că acum *incidentul e închis!*

Episcopie gr.-cat. maghiară.

Domnii dela „*Budapesti Hirlap*” au surprins lumea maghiară în mod foarte plăcut, cu știrea dată la loc de frunte în cursul săptămânei trecute, că s'a împlinit iarăși un vis al Maghiarilor: s'a decretat înființarea unei episcopii gr. catolice maghiare, cu limba liturgică maghiară, în Hajdudorog! Se dădeau în articolul ziarului numit amănunte despre consfătuirea, care a avut loc săptămâna trecută în chestia aceasta în Budapesta, între reprezentantul guvernului, reprezentantul Romei și prelații diecezelor interesate, și se spunea, că în cea mai bună înțelegere s'au stabilit condițiile înființării noiei episcopii, care acum în curând va face, „*să resune la altare victorioasă limba maghiară*”, în care mii de credincioși vor preamări pe cei ce au esoparat validitatea limbei maghiare în — biserica gr. catolică!

Știm să ne dăm seamă, că ce înseamnă o episcopie gr. cat. maghiară, cu limba liturgică maghiară, la noi, în Ungaria, unde patriotismul să cântărește și judecă după limbă, și de aceea am așteptat întâi confirmarea știrea date de imperialiștii dela „*Bud. Hirlep*”, pentru a ne putea formula apoi părerile în fața acestei primejdii mari pentru naționalitatea română. Și spre bucuria noastră trebuie să spunem, că nu confirmată, ci *desmințită* a fost știrea din „*Bud. Hirlep*”. În forma în care a dat'o ziarul acesta, ea nu corespondează adevărului!

I-a tras la îndoială autenticitatea întâi „Unirea” din Blaj, care scria în numărul de Sâmbăta următoare:

„Nu ne vine să credem, că Roma și-ar fi dat învoirea la așa ceva (La înființarea unei episcopii cu limba liturgică maghiară!) Și nici nu credem, că de acolo să vină aprobarea așa de ușor și așa de ușor. Și dacă totuși ne-am înșela în cal-

FOIȘOARĂ.

Românii din America

de preotul I. Podea.

(Urmare).

La muncă.

Pe când cei mai cu puțin noroc stau închiși în casa de deportare, sau călătoresc înapoi spre casă, cei ce au călcat pe pământul Americii își povestesc și petrec câte o zi două cu rudele, pretinii și consătenii, apoi *la muncă!*

Veseli și plini de nădejde și de dorul dolarului pornesc într-o dimineață la porțile fabricilor, să capete lucru. „Foreman”-ul, sau „bass”-ul (mai marii peste muncitori) se lvesc în poartă și ochesc pe cei ce îi cred mai apti pentru lucru unde au lipsă de muncitori. Poate ea înaintea unei fabrici să fie o sută sau două de muncitori, după ce s'au ales câți au fost de lipsă, porțile se închid și ceilalți rămân pentru alta dată. De multe ori se anunță și felul lucrului la care trebuiesc oameni. Se spune bunăoară: de lipsă de oameni la foarfeca de tăiat lespezi de oțel, sau tuburile; la făcut de

forme și la cărat ferul topit, cine se pricepe să intre la curte! Românilor nostru a mers acolo ca să lucre, să câștige. De teamă, ca nu cumva să rămână fără lucru, se anunță cutare nene Gheorghe, care în viața lui nici n'a văzut măcar fabrică de fer, fără a ținut de coarnele plugului. Urmarea e, că nici nu se așează bine la lucru și nu mai are o mână, sau e fript tot.

Dar asta mai rar. Mai des e cazul, că trec zile ori săptămâni, și în toată ziua merg numai degeaba la porțile fabricilor, nu capătă de lucru. Atunci păzesc pe bassul și la o ocazie binevenită îi infundă în palmă 10—20 dollari, ca să ajungă la un lucru greu și plătit slab. Dacă nici așa nu merge, aleargă la un agent și plătesc iarăși câțiva dollari, ca să fie trimiși în cine știe ce puștietate, la drum de fer sau tramvai, la canaluri, la băi de cărbuni sau de piatră, sau în vre-o fabrică, unde nu poate lucra nimenea.

Peste tot țărani noștri, foarte neajutorați și fără pic de răbdare, au parte de lucrul cel mai greu. Munca lor e o muncă de rob și de căne, care se plătește slab și care, dacă nu-i omoară, stoarcă toată vîaga din ei, așa, că după un an sau doi nu mai sunt buni de nimic. Vorbesc de țărani noștri

cinstiți, cari trec în America pentru doi-trei ani, ca să-și câștige ceva bănișori, pentru a-și plăti o datorie moștenită dela părinți, pentru a-și cumpăra niște vite de jug, ca să-și înceapă plugăritul mai cum se cade, sau să-și zidească o casă, ori o șură mai bună, fără a mai împrumuta din bancă. Prăpădiții, vagabonzii, învrăjbiții cu soartea, cu părinții, cu soțiile, cei ușuratici și leneși, o duc destul de bine, ba de tot bine. Nu i doare de casă, de masă, de avere, de viață; lucră cât lucră, apoi se pun pe petreceri și trau bun, până isprăvesc tot ce au câștigat până atuncia, ca să înceapă iarăși din nou. Tocmai aceasta face, că răii sunt totdeauna prea mulțamiți cu America și urăsc chiar casa și țara în care s'au născut; pe când cei mai năcăjiți dar cinstiți — cari nu pot prăda tot câștigul lor, — se uscă pe picioare și abia așteaptă să se întoarcă iarăși la căsuța unde și-au lăsat soțiile și copiii.

Locul acestora din urmă e în topitoarele de fer, și acolo la lucrul cel mai greu, unde sau se aprind hainele pe ei, sau calcă pe ferul asudat, de li se moaie și măduva din fluerele picioarelor, sau cară pământul de fer în căzan, ori încarcă ferul în vagoane,

de li se îndoie șelele; în fabricile de oțel și tuburi, unde li apucă roțile și-i macină făină, în fabricile de carne și conserve, unde le înghiață genunchii, încât după un an de zile rămân ologi; în fabricile de cement și piatră, unde în scurtă vreme capătă durere de ochi și pept; în fabricile de oleiuri și farbe, unde gazurile le otrăvesc plămânii, și diferitele soluțiuni le argădesc mâinile; în băile de cărbuni și de peatră, unde se buhăvesc la față și adeseori sunt îngropați de vii; la căile ferate, unde sunt calcați și schilăviți de trenuri, și în diferitele magazine, unde se încarcă și descarcă cea mai mare povară.

Mai norocoși sunt Poienarii, și peste tot mărginenii, cari și acolo duc viața de cioban, care diferă mult de cea dela noi. Ciobanul din America, în loc de căciulă poartă chipiu, în loc de coșec un căput com, în loc de măciucă pușcă, iar în loc de stână are câte un cort de pânză. Locul de băciță îl ține o singură sobă rece de tuciu. Oile nu se mulg, și tot ce are ciobanul este, să le pască și să le păzască de lupi, cari sunt foarte mulți. La o turmă e numai un singur cioban, fie compusă turma măcar din câteva mii. De aceea și viața

culii noștri, și de acolo ar veni aprobarea înființării unei episcopii, — care mai întâi pentru biserica latină maghiară ar avea urmări incalculabile, — ea pentru noi ar însemna începutul unei epoci de cele mai triste. Nu ne îndoiim, că episcopia nouă s'ar îndrepta cu toate armele în contra noastră, formând începutul unui Kultur-Kampf, de urmări incalculabile. Să sperăm, că pe lângă toate conferențele din Budapesta, chestia rămâne și pe mai departe un — pium desiderium“.

Cumcă vorba nu a fost și nu e de aceea ce visează domni de la „Bud. Hirlap“, a spus-o apoi clar ziarul „Alkotmány“, organul episcopatului catolic, care scria în chestia aceasta următoarele:

„Știrea ziarului „Bud. Hirlap“ e prematură. Pentru că chiar admitând, că Roma n'a arătat niciodată atâta înclinare ca astăzi pentru încuviințarea ritului unguresc și pentru înființarea unei episcopii deosebite, chestiunea nu e încă nici pe departe terminată. În prezent suntem numai în stadiul, că la ministerul de culte a avut loc o conferință, la care au participat din Viena Stockalpec-Rossi, locțiitorul nunciului papal din Viena, și Ogno-Serres, secretarul acestuia, iar din Ungaria episcopii Demetriu Radu din Oradea-mare, Vasile Hossu din Gherla, apoi, din partea primatului țării Ludovic Rajner, locțiitor mitropolitan, din partea episcopului de Munkács, Iuliu Firczák, prelatul Antoniu Pop, din partea mitropolitului Mihali canonicul V. Suciu, și în sfârșit vicarii capitulari ai episcopilor gr.-cat. vacante. Desigur, în temeiul acestei știri a putut să creadă B. H. că episcopia ungurescă e un fapt împlinit. În conferința amintită s'au stabilit numai condițiile următoare: unde să se puie sediul noii episcopii, demarcarea teritoriului episcopiei și asigurarea bunurilor materiale, fără de cari condiții nici nu se poate aștepta o hotărâre din partea Romei. Chestiunea a ajuns deci numai în acest stadiu, care înseamnă însă totuși un mare pas spre înființarea episcopiei; și dacă mai considerăm și spiritul favorabil ce manifestă Roma, putem fi aproape siguri de sfârșitul norocos al chestiunii, — o chestiune, fără îndoială, importantă pentru cultura ungurescă“.

Dar nici ziarul „Alkotmány“ nu espune lucrurile destul de lămurit. Le expun însă doi reprezentanți ai guvernului: domnul Jeszenszky Sándor, secretar pe lângă ministrul-president, și canonicul Dr. Andor

György, referent în chestiile bisericii catolice, cari au făcut declarațiuni în ziare, că nu o vorbă de limba liturgică maghiară pe teritoriul noii episcopii, ci simplu de ridicarea vicariatului gr.-cat. din Hajdudorog la rang de episcopie. Toate celelalte rămân așa cum sunt. Iată ce spune dl Jeszenszky:

Liturgie gr.-catolică maghiară nu există nici undă. Pe teritoriul vicariatului din Hajdudorog comunicarea între preoți și credincioși s'a făcut până acuma în limba maghiară. Dar asta a fost o situație tolerată; de aici încolo însă va fi legală. Limba liturgică însă va fi cea greacă, precum la catolici pretutindenea e cea latină“.

Iar canonicul Andor a spus următoarele:

„Esența schimbării e aceea, că vicariatul din Hajdudorog se preface în dieceză regulată. Teritoriul noii diecese e rupt din diecezele Oradea mare, Munkács, Eperjes și Gherla, toate gr.-catolice. La noua dieceză vine alăturată și comunitatea bisericăscă gr.-cat. din Budapesta. Știrile despre limba maghiară nu corespund adevărului. Schimbare însă totuși va fi în limba liturgică, întru atâta, că până acuma s'a folosit limba română și slavă, ceea ce a provocat în ținuturile neoase maghiare mare resens, deci cercurile competente din acest motiv s'au învoit. ca să fie folosită limba veche grecească la liturgie. Predica însă va fi ținută ungurește“.

Adevărul e deci, că s'a creat o episcopie nouă gr.-catolică, dar fără limba liturgică maghiară, pentru că aceasta nu e acceptată încă din partea Romei. Și să sperăm, cu „Unirea“ împreună, că nici nu va fi acceptată!

Memorandul Croaților.

Textul memorandului Croaților, despre care a fost vorba în numărul trecut al ziarului nostru și pe care-l dăm și noi în întregime, ca document istoric, e următorul:

„Maiestate! Gloriosule rege al Croației! Cu ajutorul lui Dumnezeu și prin lucrarea înțeleaptă a Maiestății Tale azi întreg poporul croat și toate țările lui sunt unite sub sceptrul Maiestății Voastre. În această popor croat unit și statul croat unitar de odinioară politicește prin dispoziții măiestrite de drept public este împărțit în teritorii administrative nenaturale. Din cauza aceasta deoparte poporul croat este împedat să-și poată ridica cuvântul în mod unitar, de altă parte noii Maiestatea Voastră nu se găsește în situația aceea, ca printr-o reprezentanță constituțională potrivită să-și puteți informa despre aspirațiile unanime ale întreg poporului. În lipsa unei astfel de reprezentanțe constituționale noi, deputații constituționali

praf din fabricile de tutun, lucră în fabricile de mătăsă, de postav și de hârtie, și uneori muncesc alături cu bărbații, în fabricile de tunică, de fer, sau de carne. În schimbul muncii, câștigul lor atât e de neînsemnat, în cât astăzi, când și femeile noastre fac un lucru prost, abia le ajunge ca să se îmbrace, și ca să fie cât mai dichisite, adeseori își trag și dela gură.

O soartă ceva mai bună au femeile cu bărbați cari găzduesc muncitori și pentru o plată mică se îngrijesc de curățenia și hrana lor, pe când celelalte, după toată munca, mai sunt și marfa și prada de ocară și de batjocură a bărbaților stricați.

Pedia.

În unele fabrici la săptămână, în cele mai multe la două săptămâni, la drumuri de fer și la canale, la minele de fer, peatră și lut, tot la lună, se dă plata muncitorilor, de regulă în piese de aur sau „check“-uri (hârtii de valoare) puse în plicuri, pe cari sunt însemnate zilele și oarele de lucru, împreună cu suma banilor.

Românii zic că-și iau „pedia“ (plata), pe când în realitate cuvântul „pedie“ (pay-day) înseamnă zi de plată, zi de sărbătoare pentru toți muncitorii, cari întâi de toate își plătesc datoriile mici ori mari ce le au

ai întreg poporului croat din toate țările croate, ne-am adunat în Zagreb, capitala regatului croat, ca să discutăm despre suferințele și binele poporului nostru. Pe această oală, cu cea mai mare supunere și oredință față de înalta dinastie, vă prezentăm umilita noastră rugare.

Maiestate! Când după lupta dela Mohács (1526) regatul croat și-a pierdut pe regele și dinastia, toate puterile mari și statele vecine de atunci, cari năzuiau să câștige coroana regatului croat, au recunoscut autonomia și independența acestui stat suveran, atât de către Ungaria, cât și de către ori care altă putere. Tot așa a făcut-o aceasta și puternicul imperiu otoman, care pe atunci era guvernat de către marele Soliman, cel mai puternic domnitor al dinastiei otomane, tot așa și republica Veneția, și glorioasa dinastie de Habsburg, ba au recunoscut-o aceasta și Ungurii, în frunte cu pretendentul lor la tron, Ioan Zápolya.

La 1 Ianuarie 1527, prin voia lui Dumnezeu și prin voia suverană a poporului croat, saboral din Cetinje prin alegere a ridicat pe tronul regatului croat pe glorioasa dinastie de Habsburg.

Prin faptul acesta poporul și patria noastră a intrat, ca un stat suveran și autonom, în legătura monarhiei Habsburgilor.

Cu acest prilej festiv, nou alesul rege Ferdinand I. și glorioasa dinastie s'au obligat să țină și să păzească toate drepturile și libertățile de stat ale regatului croat, pe cari acesta le avusese sub regii indigeni ai regatului și mai târziu, până inclusiv la alegerea din Cetinje.

Poporul croat prin sancțiunea pragmatică din 1712 a investit cu drepturile și prerogativele regale pe cea parte femeiască a glorioasei case de Habsburg, care pe atunci posedă Suria, Carintia și Craina.

Actul acesta a întărit din nou independența, autonomia și integritatea legală a statului croat, așa, că toți regii de mai târziu din casa de Habsburg, conform jurământului și jurunței lor și înaintașilor lor glorioși, au împlinit cererea saboralului în chestia unificării. Aceasta a ordonat-o și M. Voastră, în anul 1861, când prin cea mai înaltă hotărâre a M. Voastre ați ordonat, ca reprezentanții legali ai poporului să înceapă acțiunea de unificare a tuturor țărilor croate sub sceptrul M. Voastre.

Ordonanța aceasta a M. Voastre nu este executată nici astăzi, iar regatul croat și azi e încă tot defăcut, supus diferitelor guverne, așa, că din autonomia de stat a regatului croat azi abia numai în Croația și Slavonia mai există o slabă speranță, de oarece nici în această parte a imperiului de odinioară nu se mai găsesc garanțiile de autonomie și independență a unei vieți de stat.

Această situație nenaturală și ilegală a fost creiată în regatul croat și în celelalte țări croate prin împrejurarea, că reprezentanții rangurilor din 1790, în scopul apărării constituției și de teama esagerată și prematură a centralizației și germanizării, în privința unor chestii de stat au făcut o strânsă alianță cu Ungaria. Dar aceasta s'a făcut numai în mod provizoriu, și deci cu aceea condițiune expresă și cuprinsă în lege, că această comunitate transitorie cu Ungaria va dura numai până

pe la ospătării și locul unde gazduesc, iar restul îl păstrează ori îl mântuiesc încă în ziua aceea. La astfel de zile se cunosc și băeții și țărani noștri cei cuminiți, cari veseli că au mai ajuns la o zi de plată, se retrag la o parte, își desfăc încetinel plicurile, numără bănișorii odată, de două ori, și apoi își fac socoteala, cum să-și împartă mai bine ca să-și acopere toate necazurile și să mai rămână și pentru acasă. Trecând pe lângă vre-o cărcimă, pretin cu pretin închină câte un păhar de bere, iar sara la un muc de luminare, sau la o lampă rea de gaz aerian, care abia luminează un colț din odaia murdară și plină de duhoare, mai scriu la cei de acasă câte o scrisoare, în care se plâng de viața amară, pe care abea o mai duc.

Dar de aceștia sunt cam puțini. Cea mai mare parte trage câte o beție sdrăvănă, iar răii nu mai ies din cărcimă până nu-și isprăvesc și cel din urmă cent, fără ca să gândească măcar, că plâng părinții, soția sau copiii, cari rabdă foame, cari nu mai pot munci; fără a se gândi, că e dator să-și plătească sălașul și mâncarea poate pe mai multe luni de zile, că nu-l mai ține nimenea în casă și că va fi dat afară și din fabrică!

(Va urma).

când „acele părți ale regatului croat, cari se află sub stăpânirea turcească și venețiană, vor fi recucerite, și până când vor fi la olaltă atâtea comitate, încât Croații să-și poată păstra egemonia politică“.

Maiestate! Această condiție a înaintașilor noștri, care condiție va avea urmarea defacerea legală a comunității cu regatul ungar, tot astfel și provocarea amintită a M. Voastre din 1861, pentru unificarea regatului croat: azi poate fi resovită, și aceasta nu mai poate fi împedată așa ușor prin excepții neacceptabile. Fiindcă mulțămăta năzuinței M. Voastre, după timp îndelungat și după multe sbuciumări, toate țările regatului croat au ajuns sub glorioșul sceptru și sub stăpânirea dinastiei de Habsburg.

Prin formarea unui singur stat unitar și autonom în cadrele monarhiei habsburgice a tuturor țărilor croate s'ar satisfăce unei lipse vitale a poporului croat, iar în partea nordică a monarhiei s'ar ridică razimul cel mai sigur al puterii, strălucirii și al gloriei tronului.

Poporul croat, a cărui credință proverbială și al cărui eroism din trecut, dovedit întru apărarea tronului, M. Voastră totdeauna l-ați lădat, — și în viitor este gata să-și jertfească sângele, puterea, averea și toate bunurile lui, pentru ca prin apărarea individualității naționale și de stat, să devină arma cea mai puternică și mai credincioasă a monarhiei, tronului și țării lui unite.

Împărțit în diferite teritorii administrative, economicește poporul tot mai mult se ruinează și e natural, că și dacă ar voi, el nu s'ar putea înarma în momentul primejdiei așa, cum i s'ar pretinde în aceasta în urma forței lui numerice și în urma eroismului dovedit în trecut. Și dacă va mai dura situația aceasta, în care se găsește azi poporul croat, de bună seamă el va fi împins în desperare.

Nu există în viața națională nici un teren, nici în complex și nici în singurătatea țării croate, în care să se găsească garanțiile de progres ale poporului croat, cari însă i-le asigură lui autonomia și multele tratate, făcute cu glorioșii lui domnitori.

În cea din urmă sută de ani nu s'a încheiat un singur tratat comercial, care să nu fi jguit interesele croate. Monarhia nu a avut nici odată o politică de comunicație, care să nu fi fost îndreptată direct în contra năimțorii bunăstării poporului croat. Economicește și în privința financiară poporul croat este exploatat, și sfârșit de aceasta el mai e și batjocorit, că vegetează din mila străinilor și că această mișă îl mai susține.

Maiestate! Nici într'un stat cultural nu se poate găsi un exemplu, că în calea unui popor susținător de stat și credincios să se pună atâtea pedeci măiestrite, inventate și nenaturale, ca și poporului croat. E într'adevăr de neuzat, că un razim al tronului, un apărător vecinic oredincios și desinteresat al statului, să fie atât de sistematic slăbit și nimicuit, cum o fac aceste diferite guverne cu poporul croat, ca și cum unica și cea mai supremă datorie a acestor guverne ar fi, ca în privința economică și culturală ele să nimească poporul croat și să-l despoaie de naționalitatea lui.

În acești 43 de ani ai sistemului pactelor, Croația și Slavonia a fost espusă în cercării, persecuției și corupției, numai pentru ca în alegeri să poată fi falsificată și înăbușită voința adevărată a poporului croat. Poporul croat a fost espus desnaționalizării forțate, pentru că s'a se omoară conștiința și viața națională.

Prin tratate financiare în decursul acestor 43 de ani puterea economică a Croației și Slavoniei a fost secată prin multele datorii de stat, cari au servit esențial interesele Ungariei.

Politica economică și financiară ungurescă a alungat peste jumătate milion de Croați de pe pământul patriei în străinătate.

Din sumele colosale, pe cari Croația le trimite Ungariei, ei numai atâta i se reboacă, cu cât abia să-și poată plăti corpul autonom al funcționarilor.

Afară de datoria ungurescă de stat, în suma de 6 milioane, întrebuințată pentru investiții exclusiv ungurești, Ungaria a întrebuințat pădurile bogate ale fostului confiniu militar — udate cu sângele bravelor grănițeri croați de odinioară — pentru construirea de oai ferate, iar confiniu militar din nord, Lka, n'are o singură cale ferată, care să o lege cu patria mamă, cu Croația, și cu țările surori, cu Bosnia și Hertegovina.

Cheltuielile aproape risipitoare ale Ungariei, pe cari ea le face în detrimentul Croației și Slavoniei, din cari însă poporul croat n'are nici cel mai mic folos, sporesc în mod foarte mare datorile.

Puterea financiară a poporului croat (în continuu exploatată, și nici când fruc-

aceasta e o viață grea și amară, lipsită de tot farmecul, căci trec săptămâni și luni, până când un cioban se întâlnește cu vre un om, ca să schimbe vre o vorbă două, sau cu un alt cioban, să-și plângă unul altuia dorul și năcazul. Tot ce are bietul cioban acolo e cănele, pretinul lui cel mai credincios, și fluerul, în glasul căruia își varsă tot amarul și toată jalea.

Dau înapoi mărginenii noștri. Rămân Carpații tot mai pustii, piscurile tot mai pleșuve, plaiurile tot mai neumbrate. Încet, încet adoarme doina și glasul de fluer și caval. Se mută și ele în țara libertății, încep a înveseli pustiurile din statul Montana cari le cheamă mereu și noi nici măcar nu jelim, când perdem o moștenire strămoșască, decum să le cercăm să le ținem la noi acasă, unde au trăit până acum.

Macedonenii ici colea deschid câte o cafenea ori prăvălie, și ca meseriași și oameni mai isteți încă ajung la muncă mai cinstită decât țărani noștri ardeleni. Puținii Moldoveni și Bucovineni încă și-au ales o parte mai bună, căci atât prin statele Unite, dar mai cu seamă în Canada, continuă meșteșugul lor de acasă, plugăritul, și astfel ei duc o viață mai omenească.

Greu muncesc și femeile noastre. Pentru cinci-șase dollari la săptămână înghit

Sturza, președinte, P. S. S. Vicarul Mitropoliei, vice-președinte, d-nele Maria Krupenski și Ana Raodivici casiere, d-nele Elena și Alexandra Cantacuzino-Fodosieff, secretare, d-nele Maria Climesov, Eliza Mavrocordat, Elena C. Meisner, Ana Netter, Aspasia Rășcanu, Elena Țițu, Luiza Vrabie, d-rele Maria Liveson, Elena Musteștii, și M. Tudari, membri. Domnii: A. D. Xenopol, A. C. Cuza, Dr. Demetriade, Lt. Colonel C. Langa, I. Ursu, Nicolae Krupenski, inginer Eugen Botez, Econom I. Ținocca și B. Vizireanu, membri.

Acest comitet a început activitatea sa, și pentru ca toată lumea să cunoască obiectul scopului și scopurile, societatea ține să dea următoarele lămuriri:

1. Societatea națională ortodoxă a femeilor române este o societate înaintea de toate culturală în sensul cel mai larg al cuvântului. Ea își propune să înființeze un fel de eforie a învățământului și a educației naționale, — așa cum pe vremuri s'au înființat eforiile spitalelor și eforiile bisericesti — către care să-și îndrepte privirile toată suflarea românească, dar mai ales clasele avute, care au mai mare răspundere și care alături de stat să contribuie la ridicarea meselor, la civilizarea tuturor păturilor și la creșterea națională a tinerilor generații și în special a fetelor, așa cum cere interesul patriotic, și pe baza religiei strămoșești. Această eforie a învățământului va avea să dea aceluia sprijin învățământului public, pe care eforia spitalelor a dat-o sănătății publice.

2. Această societate se numește ortodoxă pentru că, din ea face parte numai bărbatul și femeia ortodoxă, în societate intră numai clerul ortodox și pentru că-și propune să crească pe copii în credința strămoșească.

Departamentul de societate ideea unui învățământ plin de misticism, cum a plăcut unora să înșinueze, societatea ortodoxă se va folosi de mijloacele educative cele mai moderne și mai științifice, căci școlile pe cari societatea le va înființa, vor avea în toată vremea programele statului. Programele vor fi propuse de învățători, institutori sau profesori de stat, având concursuri trecute la stat și titluri de stat, iar școlile vor fi conduse după normele admise de stat. Mai mult, societatea își propune să perfecționeze cât mai mult sistemele ce va întrebuiți, mai mult chiar decât statul, atunci când autoritatea științifică și pedagogică vor adera la acele sisteme.

Deici, nici oare de religie mai multe decât are statul în programele sale, nici presiuni ale clerului, nici ore de științe pozitive mai puține. Societatea națională ortodoxă își propune numai, ca educația în adâncul ei sens să fie mai îngrijită, ca sentimentul de demnitate și mândrie națională în toate formele lui — deici și în religia strămoșească — să fie mult mai cultivat, nu numai prin mijlocul școlii, dar prin exemple și prin acea înfrățire ce-și propune să exerciteze direct prin comitetul central și prin comitetele parohiale asupra părinților, asupra familiilor și asupra indivizilor, ceea ce statul nu poate face.

3. Această societate își propune de asemenea să crească în societatea noastră și în special în pătura superioară a societății un curent ostil ideii de a se încredința educația și instrucțiunea, mai ales a fetelor, instituțiilor străine de neam, străine de credința noastră. Și nu pericolul unor convertiri înstrăinare cu încredințarea indiferență pentru tot ce e al nostru, ceea ce lipsă de entuziasm și căldură sinceră națională, ce are caracterul și mândrie crescută în acele națiuni.

În toate ramurile de activitate și la toate popoarele s'au servit lumea de streini până și-a format elementele trebuțoare. Exemple câte vrem: în telegraf, până am avut telegrafiiștii noștri, ne-am servit de streini. La drumurile de fer tot de streini ne-am servit. Dar acum? Nu avem mecanicii noștri, inginerii noștri? Și slavă Domnului, merg trenurile bine și relativ înregistrăm mai puține accidente la noi, decât cetim pe aiurea. Dar medicii? Nu mai departe decât acum 50 de ani nu se pomenea medic român. Un nume român de medic era suficient să nu inspire nici o încredere. Același lucru cu farmaciștii.

În educație și în instrucție de asemenea ne-am servit de instituții străine. Dar timp am avut nevoie, și bine am făcut. Dar acum? Să nu ajungem nici odată a ne servi de elemente românești? Bine înțelegem, că nu-i vorba aici de învățământul superior și de cultivarea superioară a științei.

Atâtea școli, atâtea fete învăț! Nu vom găsi noi educatoarele noastre, care cu căldură și patriotism să formeze mai bine sufletele copiilor noștri decât streinele?

Să avem noi mijloace de organizare, și vor avea românele prieterea și ener-

gia necesară, ca să înființeze instituții și să le întrețină mult mai bine.

Așa vor fi organizate instituțiile noastre, în cât vor avea toate calitățile aceluia, fără a avea marile lor defecte.

Educatoarele fiilor noastre trebuie să le găsim la noi.

Societatea națională ortodoxă, așa cum a început, crează oăi, ale căror urmări bune vor fi foarte mari. La secțiunea din București sunt multe adesiuni din toată țara și din afară de regat.

Comitetul din Iași a crezut de datoria sa, ca'n o formațiune, care promite să crească o operă de renaștere națională mare, să fie unită cu secțiunea din București, și în același timp își propune să lucreze în comun acord și să formeze în același fel comitete în toată Moldova.

Iașul a făcut propria sa jertfă pentru „Unire”. Prin unire crede comitetul din Iași să și ajungă școlul. De aceea face cel mai călduros apel, la cei bogăți și la cei săraci, la acei din regat, ca și la cei de peste hotare, pentru ca toți să aducă petricica lor la edificiul național ce vom să clădim!

Comitetul Societății Naționale Ortodoxe.
Secțiunea Iași.

Dela sate.

Jalea unei comune.

Nemiloasa moarte iarăși a răpit prea de timpuriu din mijlocul poporului brănean pe unul din cei mai de frunte s'ujitori ai sf. altar, ager și înțelept membru al tuturor instituțiilor și corporațiilor de seamă din Bran și jur, pe simpaticul și de toți stimatul paroh gr.-or. rom. Ioan Cențu.

Era încă în prospetă memorie departe de la cele eterne a marelui bărbat și neamului român și primul între cei de frunte brăneni, Ioan Cav. de Pușcariu, pentru pierderea căruia lacrimile nu încetaseră, și iată, o nouă jertfă a nemiloasei morți, repausarea modelului între preoți, Ioan Cențu.

Născut în comuna Șirnea la 1856, din părinți de frunte și evlavioși, economii Ioan și Ana Cențu n. Mascoiu, dorința ferbinte a acestora era: să crească pe fiul lor Ioan pentru biserică, deși acesta în anii juneții avea atragere către miliție.

Studiile le-a făcut în comuna natală, școala centrală din Bran și gimnasiul rom. din Brașov, de unde, după terminarea clasei a VI-a gimn. cu succes foarte bun, a trecut la institutul teologic în Sibiu, — deși profesorii aceluia gimnasiu, cunoscând frumosele calități ale sale, îl sfătuiau a continua și absolva gimnasiul.

În 1884 a absolvat cursurile teologice, în colegialitatea unor bărbăți distinși ca: răpos. Dr. P. Șpan, apoi Dr. Vas. Saftu, Dr. P. Oprîș et., după ce înă în vara anului 1883 se sâsătorise cu Maria, prima fiică a fruntașului econom George Enescu din Peștera-branului.

La 1885 a fost hirotonit preot al par.-ort. Șirnea, unde pe lângă o muncă încordată de regenerare, înălțare morală, pe toate terenele, a iubiților săi credincioși, aduse comuna la starea înfloritoare. Cine a trecut prin această biserică înainte de 27 ani și nu a zărit o sf. biserică veche, soundă, ale cărei ziduri erau proptite? În locul ei zări însă și ridică o frumoasă și impunătoare casă dzească, a cărei valoare trece peste 36,000 cor. fără decorul intern. Un an și mai bine, a cedat chiar salariul întreg, pentru ridicarea bisericii. În apropierea ei a proiectat în curs de un an a să ridice o școală mândră, a cărei terminare, spre paguba comunei, inițiatorul și sovetul, deși aserel, nu a avut fericele a o vedea, deși toate pregătirile spre aceasta sunt gata. E speranță, că cei rămași, cu față și isbândă vor duc steagul înainte, ca ucenicii credincioși ai răposatului preot, spre progres!

Ca ani înainte, din cauza sforțărilor, își atrăsese germele unui morb, care-l neliniștește și în urma unui atac acut, — o toată îngrijirea gingașă a soției și a medicilor, — îi urmă fiul vieții la 1 Febr. n. 1912.

Parohul I. Cențu a fost înzestrat de bunul Dzeu cu o familie numeroasă, având 10 fiice și fiu, în vîrstă 8.

Actul înmormântării răposatului s'a încheiat Duminică 4 Febr. n. 1912 la orele unu (1) p. m. participând afară de toți credincioșii dela mică pară la mare și un număr frumos de stimători sinceri din comunele vecine, în frunte cu protopresb. tract. Ioan Hamsea și presbiterii: Ilariu Reit, Gheorgh. Enescu, Iosia Enescu, Ioan Onoiciu, Ioan Balca și Victor Pătogean.

După serviciul săvârșit la casa răposatului sicriul a fost dus în sf. biserică, unde a fost înmormântat și ținut un pătrunzător

panegric, care a stors lacrimi din ochii tuturor celor prezenți; ear la cetirea condoleențelor și ca deosebire a telegramei E. o. Sale I. P. S. arhiepiscop și mitrop. Ioan, plângerea a izbucnit cu putere.

Biserica, deși spațioasă, era ticăită de popor, nica jumătate nu încăpea în ea.

La mormânt, în numele preoției brăneane, a școlii centrale, a institutului „Parsimonia” etc., s'a luat audio prin cuvinte potrivite șar. S. Enescu.

Dormi în pace suflet blând! Luptă bună ai luptat, talenții ai înmulțit, credința o ai păzit!
Participant.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, „Intimpinarea Domnului”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Luni la orele obicinuite.

Conferența dela Asociațiune. Problema pesimismului a format subiectul cam ingrat al conferenței, ce s'a ținut Duminică sara în sala marelui Asociațiunii. Dnul Dr. Pavel Roșca, profesor seminarial, a examinat feul de deslegare a acestei chestiuni din punct de vedere al creștinismului, apoi din punct de vedere al filosofiei lui Schopenhauer (lustrul reprezentant al pesimismului a fost tratat ceva mai pe larg) și a lui Nietzsche, stabilind asemănările și diferențele, și susținând că numai religia creștină dă o soluțiune multămitoare problemei pesimismului. Prelegerea de Duminică a fost o lucrare alostită inteligentă; ea pretinde însă să fie gustată de așcultători în cea mai mare parte lipsiți de cunoștințe filosofice prealabile.

În memoria lui Barițiu. Împlinindu-se în anul acesta o sută de ani dela nașterea lui George Barițiu, „Asociațiunea pentru literatură română și cultura poporului român” va organiza o serbătoare culturală în Sibiu. Cu ocazia serbării se va desvâli și bustul istoricului și întemeietorului ziaristicii române din țara noastră.

Epitropia fondului pentru ajutorarea ziaristiilor români din Ungaria intraundu-se Marș în 24 Ianuarie (6 Februarie) 1912 la Viner, sub prezidiu miștrului acestui fond, Dl. Dr. I. Mhu, a luat la cunoștință aprobarea literilor fundatiionale prin ministrul internelor, a luat la cunoștință conținutul acestui fond prezentate de Dl. Dr. Enea Papiu în numele institutului „Ardeleana” care administrează gratuit fondul, a stabilit normele provizorii relativ la lucrarea epitropiei până la stabilirea unui regulament intern definitiv, iar în scopul augmentării fondului a decis a trimite adrese speciale comitetului partidului național și centralei băncilor române cerându-le sprijinul moral și material, a redactat un apel către întreg publicul cu trage de inimă pentru ameliorarea sorții ziaristiilor români din Ungaria, a inițiat conferențe, serbări și petiții în beneficiul fondului, a ruga redacțiile zărilor românești, ca prin comunicate stabile inserate cel puțin odată pe lună în coloanele ziarelor să țină trez întregul publicului pentru acest fond, și în fine întregindu-se epitropia s'a constituit în rolul următor: președinte Dr. Valeriu Branișce, locștiitor de președinte Dr. Ioan Lupaș, secretar Ioan I. Lăpădat.

Condamnat. Deputatul dietal Dr. Nicolae Șerban a fost souzat pentru agitare, calomnie și vătămare de onoare. Curtea cu jurată din Murăș-Oșorhei l-a achitat de învinușirea agtării, dar l-a condamnat pentru calomnie și vătămare de onoare la cinci luni închisoare și o amendă de câteva mii de coroane.

Dl. Parteniu Cosma, directorul executiv al Albinei, a dăruit K 20 — Reuniunii femeilor române din Sibiu ca răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică.

Burse pentru învățarea de limbi străine. Șeful statului major, cum se anunță din Viena, a conferit la 32 de ofițeri burse de câte 600 cor. pentru învățarea de limbi străine. Vor studia limba rusă 16 ofițeri, cea turcească 6, cea bulgară și albană 2 câte 5 ofițeri din statul major. După 2 ani ofițerii au să facă un examen.

Teologi eliminați. Din seminarul romano-catolic dela Oradea mare, unde sunt primiți și tineri greco-catolici, au fost eliminați 16 teologi români. Motivul eliminării — destul de curios — este faptul că teologii și-au permis să vorbească și românește.

Căsătorie în familia domnitoare. În capele castelului din Schönbrunn și în prezența Maiestății Sale domnitorului s'a sărbăt Sâmbătă căsătoria arhiducesei Izabella cu principele George din Bavaria. Mai înainte de a se săvârși celebrarea nunții, a avut loc actul solemn al renunțării unui miresii, la care au fost de față și ministrii Zichy și Székely, ca reprezentanți ai guvernului ungar.

Întoarcerea părechei regale engleze. După o absență de aproape trei luni, regele și regina Angliei au sosit în 6 Februarie în Londra. Părechea domnitoare a fost primită în capitală cu o sinceră însuflețire. Numeroasele daruri, trofee și alte amintiri din India s'au transportat cu trea special. E interesant, că la sosirea trenului regal nu s'a auzit nici un strigăt de binevenire; în gara întregă a stăpânit o liniște discretă. Așa când conductul s'a pus în mișcare, plecând spre Buckingham Palace, a început să răsună din mulțime strigătele: h pl! hip! hurra! În ziua următoare regele și regina s'au dus la catedrală St. Paul, unde s'a oficiat un serviciu divin. Pe strade s'a desvoltat cu acest prilej o mare pompă militară.

Reuniuni militare. După terminarea războiului ruso-japanez s'a înființat aproape în toate localitățile Japoniei reuniuni militare, cu scop de a păstra și desvolta cunoștințele teoretice și practice ale rezerviștilor militari. Reuniunile acestea vor fi puse acum sub o conducere centrală, al cărei președinte va fi ministrul de război.

Monete din vremea romanilor. La clădirea unui pod aproape de comuna Vucovar în Slavonia s'au găsit câteva monete prețioase de pe vremea romanilor. Pe una dintre monete se citește inscripția: „Antonius Augustus”, pe partea cealaltă se vede un vas de război roman cu 11 vășlași. În ținutul dela Vucovar a existat, cum se știe, o fortăreață romană.

Victime omenești. Biroul de statistică al stateilor unite a publicat un raport despre cazurile de asasinări și nenorociri întâmplătoare în 1910. Conform acestor date, în Statele unite au fost asasinăți 3190 de oameni, s'au nenorocit trăzându-și viața peste 45 de mii de persoane, — cele mai multe s'au nenorocit în minele americane; căile ferate au omorât aproape 8 mii de oameni. În cele 22 state americane au fost în același an 8590 de sinucideri.

Școală civilă cu șapte clase. Ministrul nostru de culte și instrucțiune publică a hotărât mai de mult să înființeze, în câteva locuri potrivite, școli civile cu șapte clase, cu scop ca în clasa din urmă tinerii să-și câștige cunoștințe practice de agricultură. Prima școală de felul acesta se va deschide în Septembrie 1912 în Sibiu.

Bancnote nouă. Direcțiunea băncii austro-ungare a hotărât să pună în circulație bancnote nouă de câte o sută de coroane. Bancnotele actuale de o sută de coroane se pot adică falsifica fără mare greutate. Banca austro-ungară a desoperit până acum 15 falsificări din bancnote de 100 cor., și de aceea se crede că circulează mai multe sute de asemenea bilete.

† Maria Popovici n. Câmpean, preoteasă în Jaoul-roman, a răposat în Domnul Joi în 8 Februarie st. n. 1912 la orele 6 1/2 d. e. în etate de 26 ani și după al zecelea an al fericeii sale căsătorii. Osemintele pământeste i-au fost înmormântate în cimiterul biserial gr.-or. din Jaoul român, Sâmbătă în 10 Februarie c. la orele 2 p. m. Flei țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Aviz. Comuna bis. gr.-ort. Săloina de jos (A. Szolcsva) vinde biserică veche de lemn — foarte mult lemn de stejar, și apoi brad, — pentru prețul minimai de 150 cor. vreunei comune sărace bisericesti. Terminalul ultim de enunțare e 1 Martie 1912. Romul Gomboș, paroh, președintele comit. parohial.

Împărăteasa Eugenia pentru soldații spanioli. Se anunță din Madrid, ca împărăteasa Eugenia în timpul din urmă a primit numeroase scrisori dela soldații spanioli, cari se jeluesc de o mare mizerie. Ex-împărăteasa a trimis acum 10.000 pesete ministrului de război spaniol, cu rugarea să distribuie banii între soldații răniți în Africa și între familiile celor căzuți în război. Se știe, că Eugenia este fiica contelui spaniol Montijo, născută în Granada la 5 Mai 1826.

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și economii Ardeleană” în Orăștie-Szászváros.

Grevă încetată. Părinții elevilor greviști dela preparandă de stat olujană, la chemarea direcțiunii institutului, au sosit la Cluj și au cerut ca tinerimea să sisteze îndată greva. Elevii au ascultat și s-au rugat de iertare pentru pasul pripit. Profesorii i-au iertat.

Duhuri rele. Familia Saunder s'a văzut nevoită a-și părăsi vila compoasă ce o avea afară de Melbourne. Era adecă năpăstuită de duhurile rele, care se arătau în vilă aproape în toată noaptea. Doi oameni curajoși s'au însărcinat să petreacă câteve nopți în casa cu reputație primejdioasă și să vadă duhurile. În cea dintâi noapte s'a ivit în adevăr o umbă uriașă pe perete. Unul dintr'înși s'a apropiat repede de peretele contrar și a dat la o parte o pânză ce atârna acolo; deodată s'a trezit în față cu o persoană, care avea în mână o lampă reflectoare și făcea să se ivească „duhurile”. Persoana a fost deținută și s'a constatat, că face parte dintr'o societate secretă, care își ținea ședințele în vila părăsită.

Sat mort de foame. Din Petersburg se știe, că în iusua Novoe Zemlia au perit de foame toți locuitorii unui sat de pescari.

Inființarea unui nou despărțământ al „Asociațiunii”. Subscrierul în calitate de delegat al comitetului central al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român convocă adunarea constituantă a despărțământului *Tinca* pe 2/15 Februarie 1912 la ora 4 p. m. în localul filialei „Bihoreană” din Tinca. La noul despărțământ vor aparține cercurile administrative: Tinca, Belu și Salonta-mare. Rog pe toți Românii de bine, care se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, să binevoiască a se prezenta la edunare și a-și da concursul la inființarea noului despărțământ. Tinca, 6 Februarie 1912 st. n. *Dr. Andrei Ilie*, avocat.

Dr. Dr. Nicolae Ittu, medic în Sibiu, fost membru ajutor al Reuniunii meseriașilor sibieni, a binevoit a se înscrie între membrii pe viață cu taxa de cor. 50 solvită. *Dr. Dr. Ittu* este al 33-lea membru pe viață la numita Reuniune.

Mulțămities. La fondul „*Dr. Petru Șpan*” al societății de lectură „*Andrei Șaguna*” a elevilor din secțiunea pedagogică, au binevoit a mai contribui următorii: Axente Milea 1 cor. Nicolae Buchendrea 20 fl. din Copșa mică, Simion Morcan preot și Eliseu Morcan inv. câte 1 cor. din Scărișoara, Sever Bran preot 1 cor. din Drâmbariu, Ioan Handa preot 1 cor. din Orda de jos, Zaharie Mihălțan 1 cor. Ioan Baer 60 fl. din Limba, N. N. 1 cor. din Ciugud, Văd. E. George Cadariu 1 cor. din Ciugud. Societatea de lectură „*Andrei Șaguna*” își exprimă și pe această cale mulțămities ei.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hără de vânzare, al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: Ioan Popu, notar (Aciliu) și soția sa Aurelia n. Ianculescu, 1 cor.; Nicolae Francu, învățăcel lăcătuș, 25 bani; George Simpliceanu, paroh (Cornățiu), soția sa Maria v. Moga și copiii lor Olivia, Romul, Veturia și Remus, 1 cor.; Ioan Coșu, calfă de prăvălie de piele, 20 bani; Remus Cotruș, inv. lăcătuș, 50 bani *Dr. Silviu Dragomir*, *Dr. Pavel Roșca*, prof. semin. *Dr. Octavian Costea*, *Virgil Nistor*, *Romul Perian*, funcț. consist., câte 20 bani, *Octavian Tăslăuanu*, secret. „*Asociațiunii*”, 40 bani și *Vic. Tordășianu*, preșident, 10 bani.

Pentru școală. Comitetul parohial gr.-ort rom. din Mogoș-Mamăligani (tractul Lupșa) se află plăcut îndemnat a aduce și pe această cale cele mai sincere mulțămities binefăcătorilor cari au dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mamăligani, în deosebi d-nilor: *Vesile Dădărat*, primar al Șelstei cu lista Nr. 132-41 cor. *Augustin Hamsea Arhimandrit*, 10 cor., *Petru Tameș* preot 3 cor., *A. Barseanu* pres. „*Asociațiunii*” cu lista Nr. 1460-2 cor. *Dr. Beu*, medic 2 cor. *Dumnezeu* să le respătească. În acest fel avem buna nădejde a putea zidi iubiților noștri copii de moși din această comună din creeri munților apăsători mult dorita școală. În numele comitetului *Vas. David* paroh gr.-ort.

Reprezentăție teatrală. Astăzi *Mercuri* și poimâne *Vineri* se dau reprezentații interesante teatrale de o trupă germană numită dela *Tegernsee*. Pe lângă piesele teatrale, trupa execută și dansuri și cântece populare vrednice de a fi cercetate. Producțiunile se țin la *Unicum*. Inceputul la orele 7 și jum. seara. Intrarea: 4—1 cor.

Mulțămities.

Nepuțând răspunde fiecăruia dintre numărulii condolatori pentru pierderea sounului și neahtății soț și părinte *Ioan Cențu*, paroh în Șirnea, exprimăm prin această sincera și profundă noastră mulțămities, cu deosebire onorat.i preoțimi, în frunte cu șeful tractual și celor ce în persoană au ostenit a lua parte la actul înmormântării.

Șirnea, la 25 Ianuarie 1912.

Văd. *Maria Cențu*
preoteasă.

Bioscopul Apollo din piața Hermenau are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Duminică și sărbători la 3 1/2, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Viață socială.

Petrecerea tinerimii din Sibiu. Tinerimea din Sibiu aranjează Duminică, în 18 Februarie o petrecere cu dans în sala casei militare. Dansatoarele sunt rugate să apară în domino după modelul espus, *Mercuri*, *Joi* și *Vineri*, în vitrina firmei *Petrașcu* (strada Cisanădie). Altfel de domino nu se va admite. Intrarea damelor în domino va fi la orele 9 seara din odaia rezervată anume spre acest scop. Tinerimii pregătește câteva surprize plăcute pentru public.

Petrecere cu dans. Societatea *Clubul Român* din Viena aranjează o petrecere cu dans Duminică, în 18 Februarie n. 1912 în saloanele *Lehrerhaus*, VIII., *Langegasse* nr. 20.

Teatru în Săliște. Reuniunea meseriașilor din Săliște dă o reprezentație de teatru *Joi*, la 2/15 Februarie 1912 (Intimpinarea Domnului) în sala festivă a școlii din Săliște. Se va juca *Nunta țigănească*, de *Emanuil Suciu*, și *Văduțul mamei*, comedi. într'un act de *Lupescu*. Inceputul la 7 1/2 ore seara. După producțiune joc.

Cărți și reviste.

„**Zori de Iulie**”. A apărut în editura librăriei C. Sfetea: *Spiridon Popescu*, „*Zori de Iulie*” *Novele și Schițe*, și se afla de vânzare la principalele librării din Capitală și provincie. Se poate comanda și prin librăria arhidiecezană. Prețul 2 lei.

„**Cosinzeana**”. A apărut revista literară ilustrată săptămânală „*Cosinzeana*” Nr. 6—1912 cu următorul cuprins: *Al. Ciure*: *Ion Luca Caragiale*. *P. Dulfu*: *Iarnă*, poez. *Mih. Gășpar*: *Sub Ștefan Vodă*, nuy. *ist. S. Bornemisa*: *Vântului*, poez. *I. L. Caregiale*: *Intre două povețe*, schiță, *T. Murășan*: *Cântec*, poez. *A. Fogazzaro* — *D. Tomescu*: *Materialul poetului*. *Fiori de o zi*. *Rânduri mărunte*. *Ilustrații*. Abonamentul e 12 cor. la an. Intre abonații, cari plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, sortăm premii opt biblioteci de câte 25 cor.

„**Oameni cum se cade**” de *Al. Cazan* e titlul Nr. 709 din „*Biblioteca pentru toți*”. Autorul, unul din tinerii noștri scriitori, își arată și de data asta puter-nicu-i dar de observație, de analiză sufletească și deosebitu-i meșteșug de a reda tot ceea ce pătrunde cu o minunăție precopere. Nu mai vorbim de însușirile de stilist, de puterea cu care mănuește o limbă curată și curgătoare, care nu-ți supără auzul cu nici o vorbă ne la loou-i. Fina ironie cu care binește tipurile ridicole, precum și duioasa mișcă, care se întrevede pentru cei oropiși și neajunși, — sunt însușiri, cari măresc frumusețea bucățiilor și un îndemnat pentru cei ce vor să guste din adevărata literatură. Îndemnăm pe cititori să cumpere Nr. care se vinde pentru 30 bani și se poate comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu.

Ramuri, revistă literară bîunară, nr. 3 din 1 Febr. 1912 cuprinde: *Scrisoare* cu buclou, schiță de *C. Teodorian*. *Poezii* de *Soricu*, *Eugenia Ionescu*, și *I. Părvulescu*. *Articole* de *D. Tomescu*, *N. Marinescu*, *Făgețel Bănescu*, etc. *Cronică* — *Abonamentul* lei 10.50 pe an.

„**Lucaefarul**” revistă literară, artistică și politică, Nr. 5-1912, a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: *Redacția*, *Păcate naționale*: *Atentatul deputatului Dr. Al. Vaida-Voevod împotriva poetului Ost. Goga*. *St. O. Ios f*, *Cântec de primăvară* (poezie). *Alice Cslugăru*, *Cântec străin* (poezie). *Al. Cazaban* *Un moft*, *Othmar*, *Pace...* (poezie). *Dr. I. Lupșă*, *Ioan cav. de Pușcariu*. *Maria Cunțan Cântec* (poezie). *I. Agărbișeanu* *Povestea unei vieți* (roman). *Maria Florescu Dor*. (poezie). *Cincinat Pavelescu* *Epigrame*. *Dări de seamă*: *I. Chendi*, *Caton Teodorian*: *La masa calculului*. *Cronici*: *Adrian Corbul*: *De vorbă cu Anatole France*. *Insemnări*: *Incidental Vaida-Goga*. *Bustul lui Ioan Maiorescu*. *Entuziasm și critică*. *Lemnitre despre Chateaubriand*. *Dela concertele simfonice*. *Centenarul lui G. Barițiu*. *Epigramele lui Cincinat*. *Bibl. Ilustrații*: *I. Iordănescu*: *Bustul lui I. Maiorescu*, *Anatole France* (desen).

Economie.

Povețe

cu privire la manuarea și plantarea pomilor altoiți și a pădureților.

Se apropie timpul când bunul econom își procură și plantează sau pomi altoiți, formați gata, sau numai pădureți, pentru a-și face școala de pomi, ca să-și crească însuși altoii de lipsă.

Pentru ca plantațiunea să ne fie foloșitoare, nu e de ajuns să procurăm pomii dela cutare firmă mare, dar e de lipsă să observăm la sosirea pachetului, la despachetare, la îngrijirea altoilor sau pădureților până la plantarea și la plantare însăși următoarele reguli:

Îndată ce suntem încunoștințați, că ni-a sosit la stație pachetul, cu pomi sau cu pădureți: numai decât să mergem după el și să-l transportăm acasă și să nu-l lăsăm cu zilele în stație, de oarece atât frigul, cât și seceta (căldura) sunt stricicioase rădăcinilor.

Dacă pachetul e înghețat, să-l punem în un loc scutit de frig, dar nu călduros; așa-dar într'o cămară sau pivniță și să-l lăsăm acolo să se deșchete. După 4—5 zile putem să desfăcem pachetul, și până la plantare îngropăm pomii sau pădureții în pământ.

Dacă primăvara desfăcând pachetul, aflăm că coaja altoilor sau a pădureților e vestejită, sbârcită, în cazul acesta să tăiem capetele rădăcinilor mai groase și punem altoii sau pădureții într'o cadă cu apă pentru 1—2 zile, prin ce își trag de nou apă și să delătura creștele (sbârciturile) coajei. Altoii încâtva vestejiți se mai pot pune în lungime în un șanț, unde acoperindu-i cu pământ, îi udăm. După 3—4 zile îi scoatem din șanț și sau îl plantăm îndată, sau dacă nu-i putem planta, îi îngropăm așa încât rădăcinile și 16—20 cm. din trunchiu să ajungă în pământ.

Lucrul de căpătenie la plantarea pomilor e, ca groapa să fie destul de mare. Groapa să fie 70—80 centim. adâncă și 100—120 cm. largă. Groapa să se sape totdeauna cu vre-o câteva săptămâni înainte de plantare; dacă plantăm toamna, groapa se va face în luna August, sau Septemvrie; dacă plantăm numai primăvara, atunci groapa se face toamna sau în decursul iernii.

Când săpăm groapa, pământul cel bun deasupra îl punem la dreapta, iar cel de desubt, care e mai slab, îl aruncăm la stânga gropii. Dacă am săpat groapa: o umplem 2/3 părți cu pământ bun care a fost deasupra și îl adunăm la mijloc făcând un mușuroiu (dălmă), aceasta e de lipsă ca pământul să se așeze până la și înainte de plantare, iar nu după plantare.

Înainte de a planta batem parul la distanță de o palmă dela mijlocul groapei după aceea tocim mușuroiul și plantăm pomul.

Pentru plantat pregătim pomul în modul următor:

Cu un cuțit bine ascuțit sau cu foarfeci bune tăiem din rădăcini atâta cât e neapărat de lipsă, ca să nu fim împedecați la așezarea lor și la plantare. Rădăcinile stricate se taie de tot, iar cele vătămate deasupra vătămăturii, tăetura să fie totdeauna cătră pământ pentru a se vindeca mai ușor. După aceea așezăm pomii 2—3 ore cu rădăcina în un vas cu ciurială făcută din lut (pământ galben), baleză de vită și apă. Pentru plantare luăm pomul din ciuriala aceasta.

La plantare așezăm pomul lângă par pe mușuroiul din mijlocul groapei, având grijă să nu-l punem mai adânc decât a stat în școala de pomi, fără mai bine ceva mai sus, căci cu pământul se mai așează. Până unde a stat în pământ în școală, se cunoaște după culoarea coajei. Rădăcinile le așezăm cu grije

pe mușuroi și apoi cu mâna punem pământ bun și în pe rădăcini și între ele, îndesând bine pământul cu mâna, ca să nu rămână spațuri goale. Dacă am acoperit rădăcinile cu cel puțin 5 cm. pământ, atunci putem îndesa pământul, călcându-l cu piciorul începând dela marginea groapei și mergând spre mijloc. Peste pământul acesta putem pune un strat de gunoi de 10 cm. grosime, care nu numai că îmbunătățește pământul și oferă (dă) diferite materii de nutreământ pomului, dar totodată îl apără și contra pericolului de a se usca, conservând umezeala. Dacă plantațiunea se face primăvara, îl udăm după aceasta cu 3—4 căni (cofe) de apă și apoi umplem groapa de tot cu pământul care ar mai fi lângă groapă, făcând în jurul pomului o albă din pământ.

Terminând plantarea, legăm pomul de parul bătut mai înainte. Parul să ajungă numai până sub coroană, iar vârful parului se rotunzește pentru a nu vătăma pomul. Pentru legat putem întrebuința pae sau nuele de răchită (salcă). Pomul se leagă sub coroană și la mijloc, legătura să aibă forma unui ∞ culcat, adecă să fie trasă și între pom și par ca să nu fie prea strânsă, ca pomul să se poată așeza cu pământul.

Pomii plantați să se taie, și anume la meri și peri, mlădița să rămână de 70—80 cm. de lungă, la vișini, cireși, caise perșeci rămân 5—6 ochiuri, la pruni ceva mai mult.

Nucii nu se taie.

Dacă plantarea pomilor s'a făcut toamna, atunci se taie numai în primăvara următoare.

În caz de secetă pomii trebuiesc udați. E bine să acoperim albia făcută în jurul lor cu un gunoi păios pentru a conserva (păstra) umezeala din pământ.

Pădureții se plantează primăvara în școala de altoi. Pentru școala de altoi să se aleagă un loc plan (oblu) și deschis, unde umblarea aerului nu e împedecată de ziduri, pomi etc. Pământul se rigolează (desfundă, întoarce) toamna sau iarna la 60 cm. adâncime. Primăvara plantăm pădureții luând distanța rândurilor de 80 cm., iar în rând 40—50 cm. Pădureții din rândul al doilea să cază la mijlocul pădureților din rândul întâiu, cei din rândul al treilea iar în direcția celor din rândul întâiu. Prin împărțirea aceasta razele soarelui pot străbate și aerul și căldura pot circula mai ușor.

Pădureții pentru plantare îi pregătim în modul următor: Rădăcinile vătămate sau stricate le depărtăm, rădăcina principală o scurtăm pe jumătate din lungime, celelalte numai puțin, mlădițele de pe pădureți le curățim până la 30 cm. înălțime, ce e mai sus se scurtează 40 cm. lungime. După aceasta așezăm rădăcinile pădureților în ciuriala făcută din lut, baleză de vită și apă, și din aceasta îi plantăm, udându-i bine cu apă.

Pentruca pădureții să fie puși în rând, e bine a se folosi o șfoară împărțită și lângă aceasta să așezăm pădureții în groapă.

Îngrijirea mai departe a pădureților constă în aceea, că pământul să fie curățit de buruieni și în cas de secetă, dacă e posibil, îi udăm.

Pădureții se altoesc în luna Iulie-August prin oculare.

Sibiu, 7 Februarie 1912.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucașu
prez.

Vic. Tordășianu
secretar.

Teatru.

Doamna *Ienny Reingruber*, din Viena, ea oaspe. Astăzi, *Mercuri*, să dă „*Der Kreuzwegstürmer*”, dramă din popor, iar mâine, *Joi*, „*Marischka*”, tragedie din viața Slovacilor.

Din public.†)

Mulțămities publică.

Cu ocaziunea producțiunii corale-teatrală a „*Corului mixt românesc al bisericii române gr. ort. din Romos*”, ținută în 6/19 Ianuarie s. c. în sala școlii rom. gr. ort. din loc, au binevoit a suprasolvi următorii domni: *I. Drăgan* subnotar *Cujir* 2 cor. 80 bani, *T. Măhilă* preot *Romosel* 2 cor. 60 bani, *C. Grădină* notar 2 cor. 60 bani, *N. Voina* inv. *Vaidei* 2 cor. 60 bani, *A. Dubleş* inv. *Romosel* 2 cor. 40 bani, *A. Dănilăscu* notar *Vaidei* 2 cor., *A. Basarab* preot în loc 2 cor., *A. Iosif* 1 cor., *I. Fleșeri* jun. inv. 80 bani, *I. Muntean* 40 bani, *I. Bura* inv. *Romosel* 20 bani, *V. Ștefănescu* 20 bani, *P. Marou* 20 bani, — căroră în numele corului li se exprimă și pe această cale sinceră mulțămities.

Asemenea mulțămities dlui preot gr. ort. *Adam Basarab* din loc, pentru interesul ce manifestă față de această instituțiune.

Romos, la 1 Februarie n. 1912.

Sabin Safta
dirigent.

†) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Edict de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preav. Consistor arhid. dto 25 Iunie 1911 Nr. 7479 Epitr. comuna bis. **Răstoșnea** (Rastosnya) tractul Reghin dă în întreprindere zidirea unei biserici nouă pe calea licitațiunii publice minuende, care se va ținea **Duminecă** în 19 Febr. (3 Mart.) 1912 la 4 ore p. m. în casa comunală din Răstoșnea cu prețul dn strigare 25.000 cor., având licitanții a depune vadiu 10% după prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din Polăți (Palotailva).

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea, aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere, fără privire la suma oferită.

Răstoșnea, în 18/31 Ianuarie 1912.

Petru Cadar,
paroh.

Pavel George,
epitrop.

Vidi:
(26) 1—1

Grigoriu Nicoară
adm. ppbt.

Nr. 16/1912

(28) 1—1

Anunț de licitațiune.

În 12/25 Februarie a. c. la orele 2 după amiază se va da prin licitațiune minuendă în întreprindere restaurarea bisericii gr. or. rom. din **Spring** tractul Mercurei, comitatul Albei-inf.

Prețul de strigare e 13,000 cor.

După această sumă are a-să depune vadiu de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii.

Comuna bisericească dă cărămida, năsipul și cărăușii dela gara Koncza. Planul și preliminarul aprobate de P. V. Consistor arh. sub Nr. 14484/1910 precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial, de unde cei interesați pot lua și alte informațiuni cu privire la unele abateri dela plan și preliminar.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere restaurarea bisericii aceluia dintre minus oferenti în care va avea mai multă încredere. Licitanții n'au drept de-a pretinde diurne și spese de călătorie.

Spring, 25 Ianuarie 1912 v.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Crăciun
paroh prez.

Am văzut: **Avram S. Pecurariu**
182/1912 protopop.

Nr. 528/1912. IV.

(27) 1—2

Concurs.

La magistratul orașului liber reg. Szászsebes sunt a se ocupa următoarele posturi:

1. **Postul de inginer orășenesc** împreună cu un salariu anual de 3200 cor. dreptul la 5 quinquenale de 10%, desdaunare de re-lut de cartier din dotațiunea de stat, dreptul la pensie și un adaus de funcțiune anual de 1600 cor. în care sunt computate și lu crările efeptuinde în partea I de hotar. Inginerului orășenesc i se dă voie a exercita și praxa privată afară de oarele de oficiu. Concurenții la acest post trebuie să aibă cualificațiunea prescrisă în partea primă din §. 10 al art. de lege I. ex 1883. Postul de inginer se va ocupa deocamdată numai pentru restul acestui period adecă până la finea anului 1913.

2. **Postul unui administrator** la spitalul, carele se va deschide în Iuliu a. c. împreună cu un salar anual de 1400 cor. locuință și cost liber, precum și dreptul la înscrierea la fondul de penziune orășenesc. Acest post se va întregi deocamdată în mod provizoric pe un an.

Reflectanții la aceste posturi sunt obligați ași înainta rugările în scris împreună cu documentele despre ocupațiunea lor de până aci și despre cualificațiunea, care o posed, precum și despre cunoștința de limbi, până cel mult în 25 Februarie 1912 la magistratul orașului Szászsebes.

Szászsebes, la 7 Februarie 1912.

Magistratul orășenesc.

Nr. 15/1912.

(17) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia **Ampoița** (cl. III) se escrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea prescrisă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul indicat, îndatorăți fiind concurenții a se prezenta în o Duminecă sau sârbătoare la biserică, pentru a cânta și predica resp. celebra.

Alba-Iulia, 10 Ianuarie 1912.

Of. protopresbiteral rom. gr. ort. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohiei.

Ion Teculescu
protopresb.

O casă

Wollgasse Nr. 10/a; — încă pe 12 ani scutită de dare, zidită în stil de villă pe un loc de 400 stângini pătrați constatătoare din 4 chilii mari, bucătărie, cămară, pivniță, spălătorie, verandă, și mai multe șoproane, — din cauza repentinei călătorii, e din mână liberă — cu preț foarte favorabil de vânzare.

Deslușiri la fața locului.

(29) 1—6

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

Wilhelm Connerth
Sibiu, Strada Gușterii 53.

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Selște, comitatul Sibiiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bisericească, adecă: **iconostase, steaguri, epitafii, icoane singuratiche**, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff
strada Valea
Szelistye—Szebenmegye.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marelui tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de oarece falsificatele să silesc a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 21—52

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Biru central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

[448] 53— Director-șef

Dr. Cosmutza.

SALVATOR

Calcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 28—52

Se află pretutindenea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Pricaz**, tractul Orăștiei, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român pe baza ordinului consistorial de dto 20 Decembrie Nr. 14639 Bis. 1911.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului de stat, — interpretate prin concludus comitetului parohial din 7 Decembrie 1911.

Concurenții au a înainta cererile subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul sus indicat, provăzute în conformitate cu regulamentul.

Orăștie, 21 Ianuarie 1912.

Vasile Domșa
protopresb.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. din **Cucerdea-română** în protopresbiteratul „Târnava“, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul anual dela popor 300, cor. ajutor dela stat 700, cor. cu totul 1000 cor.

Cuarta liber în edificiul școlii și 1/4 jugăr grădină.

Concurenții să-și înainteze petițiunile oficiului protopresbiteral subsemnat (u. p. Küllövár) având a se prezenta în termenul indicat în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a se cunoaște cu poporul.

Cetatea de altă, 30 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiter gr.-or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

NOUI piese muzicale de Tiberiu Brediceanu**LA SEZĂTOARE**

Icoană din popor (un act cu un preludiu)

Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.

CUPRINSUL:

Preludiu și cor.	Nr. 7. De masă
Nr. 1. Doina lui Sorin	8. Scenă
2. Mândruță cu ochii verzi	9. Cântec haiduceșc
3. Cântec din bătrâni	9. a) Solo de fluier
4. A lui Moș Marin	10. Brau
5. Melodrama	11. Duet
6. Cântecul Ilenei	12. Învărtita și cor.

Partitura pentru canto și piano cor. 8—
fr. 10—

Doine și cântece românești.

(Canto și piano).

Caietul III.

Păsărică mută-ți cuibul.
Leagănă-te frunzuliță.
Turturea din valea sacă.
Ardemite-ai codru des.
Ce vii, bade, târzior.
Tu te duci, bade, sărace.
Foaie verde, foaie lată
Pe unde umblă doru'.

Caietul IV.

Pe sub flori mă legănai.
Foaie verde, pup de crin
Sus în vârful dealului.
Mândro, de dragostea noastră.
Când treci, bade, pela noi.
Frunză verde, frunzuliță.
Auzi, mândro, cucu-ți cântă.
S'a dus cucul de p'aici.

Jocuri românești.

(Piano solo).

Caietul IV.

Hora. Pe picior IV. Ardeleana V.
Învărtita III. Din Maramurăș. Danțu.
Brau V. Ardeleana (ca 'n Bănat) VI.

Prețul unui caiet cor. 4—
fr. 5—

Quadrille pe motive românești cor. 2—
fr. 2 50

Hora (cis moll) cor. 1 50
fr. 2—

De vânzare la:

Librăria arhidiecezană, Sibiu (Nagyszeben)

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

„ZLAGNEANA“,
institut de credit și economii, societate pe acții în Zlatna.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Zlăgnea“, societate pe acții în Zlatna, se convoacă prin aceasta la

a XIV-a adunare generală ordinară,

pe **Joi în 14 Martie st. n. 1912**, la orele 10 a. m. eventual **Joi în 21 Martie st. n. 1912**, în localitatea institutului cu următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Impărțirea venitului curat și darea absolutului.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1912.
4. Amovarea membrului direcțiunii Iosif Magda.
5. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune.

Acei Domni acționari, cari voese a participa cu vot la adunarea generală, sunt poțiti a și depune, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, acțiunile scrise pe numele lor respective pe numele acelor, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență, la casa societății în Zlatna. Acțiunile se pot depune și la: „Albina“ în Sibiiu, la „Victoria“ în Arad, la „Auraria“ în Abrud, la „Detunata“ în Bucium, la „Buciumana“ în Bucium-Poeni și „Agricola“ în Hunedoara.

Zlatna, la 9 Februarie st. n. 1912.

Direcțiunea.

(30) 1—1

Activa.		Bilanț la 31 Decembrie 1912.		Pasiva.	
	K f		K f		K f
Numărar	15,758-89	Capital social	100,000—	Fond de rezervă	40,257-37
Bon la casa de păstrare postală și la alte bănci	11,905-36	Depuneri spre fructificare	382,373-27	Reescompt	119,105—
Cambii cu portfel	489,142—	Imprumuturi hipotecare cedate	6,800—	Cont-curent și diversi creditor	13,011-61
Imprumuturi hipotecare	79,000—	Cont-curent și diversi creditor	13,011-61	Dividendă nereclamată	488—
Obligațiuni cu caventați	330—	Interese transitoare anticipate	8,187-20	Profit curat	14,105-96
Imprumuturi pe lombard	3,135-65				
Cont-curent	3,326-97				
Efecte publice	7,450—				
Acții de bănci	11,975—				
Casele societății	46,000—				
Magazin de cereale	2,256-03				
Debitori la bucate și diverse conturi debitoare	8,698-66				
Mobilier	2,100—				
Interese transit. de reescont și restante	3,747-85				
	684,828-41		684,828-41		

Spese.		Profit și Perdere.		Venite	
	K f		K f		K f
Interese de depuneri	16,472-03	Interese de escompt	42,914-83	Interese de escompt	42,914-83
Interese de reescompt	8,855-80	Interese hipotecare	6,472-75	Interese hipotecare	6,472-75
Interese fondului de rezervă	1,545-96	Interese Cont-curent	535-54	Interese Cont-curent	535-54
Interese la imprumut hip. cedate	382-95	Interese lombard	233-43	Interese lombard	233-43
Salare	4,999-92	Interese efecte	651-24	Interese efecte	651-24
Relut de quartir	400—	Interese diverse	62-03	Interese diverse	62-03
Marce de prezență	1,773—	Chiria caselor proprii	1,617-87	Chiria caselor proprii	1,617-87
Chirie	800—	Provizioni și alte venite	6,655-35	Provizioni și alte venite	6,655-35
Spese de birou	1,832-89				
Porto	370-45				
Dare erarială și comunală	5,324-67				
Dare de interese	1,647-20				
Competință de timbru	55-77				
Amortizări	576-44				
Profit curat	14,105-96				
	59,143-04		59,143-04		

Zlatna, 31 Decembrie 1911.

N. Olariu m. p.,
director executiv.

C. C. Comanescu m. p.,
comptabil.

Direcțiunea:

- N. Cristea m. p.** **N. Todea m. p.** **P. Popoviciu m. p.** **Al. Baieșan m. p.**
S. Corpade a Anil m. p. **P. Presecan m. p.** **D. Moguț m. p.** **V. Damian m. p.**

Subsemnatul comitet am exminat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Zlatna, 9 Februarie st. n. 1912.

Ioan Fodorean m. p.
Dr. Candin David m. p.

Ioan Lucacel m. p.
Dionisie Costea m. p.

Ioan Ursa m. p.
Partenie Duca m. p.

Ioan Vătășan m. p., revizor expert al „Solidarității“.

„DACIA“,
institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Dacia“ prin aceasta se convoacă la

a X-a adunare generală ordinară,

care să va ținea la **28 Februarie st. n. 1912**, la orele 10. a. m., în localul institutului.

Program:

1. Numirea unui notar și 2 scrutațori;
2. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1911 și raportul comitetului de supraveghiere;
3. Decidere asupra rapoartelor, bilanțului și distribuirii profitului curat;
4. Eventuale propuneri intrate, conform statutelor;
5. Alegerea alor 2 acționari, pentru verificarea procesului verbal.

Acționarii cari doresc a lua parte la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, au să depună acțiunile și plenipotențele la casa institutului, în înțelesul §-lui 20 din statute, cel puțin până în preziua adunării generale.

Orăștie, la 7 Februarie 1912.

Direcțiunea.

(25) 1—1

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1911.

Activa — Vagyon.		Mérleg számla 1911. Dec. hó 31-ével.		Pasiva — Teher.	
	K f		K f		K f
Cassa în numerar — Pénztári állandék	18,012-66	Capital social — Részvénytőke	100,000—	Fond de rezervă — Tartalék alap	47,000—
Efecte publice — Ertékpapírok	40,267-33	Fond cultural — Jótékony alap	1,616-29	Interese transitoare — Atmenő kamatok	196,344—
Cambii de bancă — Bankszerő váltó tárca	450,610—	Interese reescont. — Viszleszámított váltók	46,862—	Depuneri spre fructificare — Betétek	251,737-30
Cambii cu acop. hip. — Jelzálogilag bizt. váltó tárca	44,247—	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	140—	Pro diverse — Különféle	1,439-82
Izvorul mineral — Ásvány forrás	35,367-78	Conturi curente — Folyó számla tartozások	46,862—	Profit curat — Tiszta nyereség	16,494-64
Realități — Ingatlanok	13,216-68				
Mobilier — Butorzat	1,538-10				
după amortizare — leirás után	153-80				
Timbre, proteste și vadiu anticipat — Előlegezett bélyeg-, óvásés, bánat pénz	4,287-14				
Debitori — Adósok	46,438-65				
Conturi curente — Folyó számla követelések	12,532-29				
	666,363-73		666,363-73		

Contul profit și pierdere.

Eșite — Kiadás.		Nyeresség és veszteség számla.		Venite — Bevétel.	
	K f		K f		K f
Interese: — Kamatok:		Profit transportat — Nyeresség áthozat	734-59	Interese — Kamat	57,117-97
pentru depun. — betétek után	14,398-13	Diverse — Különféle	730-34	Diverse — Különféle	57,848-31
pentru cambii reesc. — visszleszámított váltok után	11,268-59				
pentru conturi curente — folyó számlák után	2,862-34				
Spese: — Költségek:					
salarii — tisztii fizetések	5,870—				
chirie — házbér	800—				
porto — posta bér	469-74				
diverse spese — különféle kiadás	2,084-83				
Contribuție: — Adó:					
directă — egyenes adó	2,741-01				
de 10% după int. dep. — 10% tőke kamat adó	1,439-82				
Amortizare: — Leirás:					
din mobilier — butorzatból	153-80				
Profit curat — Tiszta nyereség	16,494-64				
	58,582-90		58,582-90		

Orăștie, la 31 Decembrie 1911. — Szászváros, 1911 december hó 31-én.

Dr. Muntean m. p.,
director executiv. — vezér igazgató.

Buzdugan m. p.,
secretar. — titkár.

N. Opincar m. p., preș.-elnök. **I. Bogdan m. p.** **Ioan Olariu m. p.** **V. Sintion m. p.**

Revăzut și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Megvizgáltattott a fő és segéd könyvekkel egybe hangzóan találtattott.

Orăștie, la 7 Februarie 1912. — Szászváros, 1912 februar hó 7-én.

Ioan Botean m. p., preș.-elnök. **Constantin Dăncilă m. p.** **Ioan Lăzăroiu m. p.**

REVERENZI!

La „Croitoria Universală“ I. PETRĂȘCU

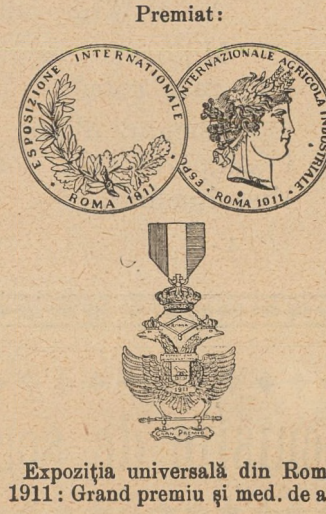
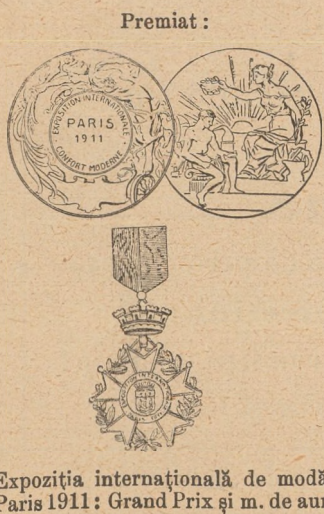
Sibiiu, strada Cîsnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stofe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (472) 6—

Spriginiți industria română.

„VENETIANA“

instituit de credit și econ., soc. pe takarék és hitelintézet, részvény
acții în Veneția inferioară. társaság Alsó-Venice.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Venețiana“ societate pe acții, să invite conform §. 17 din statute la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Veneția inferioară în 3 Martie st. n. 1912 la 2 ore p. m.

Obiectele:

1. Alegerea unui notar și a 2 membrii verificatori.

2. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghere despre bilanțul anului 1911 și darea absolutului.

3. Cetirea bilanțului cu finea anului 1911 și împărțirea profitului curat.

Veneția infer., în 9 Februarie 1912.

(31) 1-1

Direcțiunea.

Meghívó.

Az alsóveniczei „Venețiana“ takarék-pénztár részvénytársaság, részvényes úrai a szabályrendelet 17 §-a értelmében meghívottnak:

a X-ik rendes közgyűlésére

mely Alsóveniczen 1912 évi márczius hó 3-án d. u. 2 órakor fog megtartatni a következő:

Tárgyozattal:

1. Egy jegyző és 2 bizottsági tag megválasztása.

2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az intézet 1911 évi működéséről és a felmentés megadása.

3. Az 1911 év végével lezárt mérleg számla felolvasása és a tiszta nyereség felosztása.

Alsóvenicze 1912 évi február hó 9-én.

Az igazgatóság.

Bilanț la 31 Decembrie 1911.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1911 dec. hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
K	f	K	f
Cassa în număr — Pénztár készlet	528-99	Capital de acțiuni — Részvénytőke	20,000-—
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	213,129-—	Fondul de rezervă — Tartalék	24,100-—
Cambii cu acoperire hipotecară — Jelzál. bizt. váltók	62,765-—	Fondul cultural — Közművelődési alap	1,241-72
Credite personale — Kötvénykölcsönök	19,753-—	Depuneri spre fruct. — Takarék betétek	226,639-57
Debitori — Adósok	18-—	Reescompt — Visszeszámitolás	10,375-—
		Realități — Ingatlanok	293-—
		Creditori — Hitelezők	4,409-04
		Interese trans. ant. — Előlegezett kam.	2,886-50
		Profit curat — Tiszta nyereség	6,249-17
	296,193-99		296,193-99

Contul Profit și Perderi.

Debit—Tartozik.	Nyereség és veszteség számla.	Credit—Követel.	
K	f	K	f
Interese după depuneri spre fruct. — Takarék betéti kamatok	10,974-40	Interese: — Kamatok:	
Spese: — Költségek:		de escompt — váltókamatok	16,644-54
Chirie — Házbér	200-—	de credite cambiale cu ac. hip. — Jelzál. bizt. váltókamatok	4,608-47
Salare — Fizetések	2,800-—	de credite personale — kötvénykamatok	750-36
Porto — Postadij	45-51	Provizioni — Jutalékok	2,237-79
Spese de birou — Irodai költs.	344-69		
Contribuțiune: — Adó:			
Dare directă și arunceri — Egyenes és pótdadó	2,528-09		
10% dare după int. de dep. — 10% tőkekamatadó	1,099-30		
Profit curat — Tiszta nyereség	6,249-17		
	24,241-16		24,241-16

Veneția inferioară, în 31 Decembrie 1911. — Alsóveniczen, 1911. decz. hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Gheorghe Comanicu m. p., Nicolae Cornea m. p., Ioan Popița m. p.
dir. exec. — vezér igazg. cassar. — pénztárnok.

Mateiu Mateiu m. p., Georgiu Popp m. p., George Halmágyi m. p., Rosalim Mija m. p.

Conturile prezente confrontându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte. — Alulirott felügyelő bizottság a jelen számlákat megvizsgáltuk, valamint a fő és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azokat mindenben helyesnek találtuk.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Zosim Oana m. p., Valeriu Sassebesi m. p., Gheorghe Ciocan m. p.
Nicolae Stoica m. p., Ioan Baresie m. p., Rev.: George Fuciu m. p.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

Primește la filiala sa din Alba-Iulia depuneri spre fructificare până la 5000 cor. cu 5%, dela aceasta sumă în sus cu 5 1/2%. Depunerile se capitalizează de două ori la an. Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă împrumuturi pe intabulare cu 7%, pe chizeși cu 8%.

Mijlocește asigurări de viață și foc la banca generală de asigurare română din Sibiu.

Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 număr) în casa domnului Publiu Rozor, vămaș, lângă firma Misselbacher.

(5) 3-5

Direcțiunea.

O vai!

La tușă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

„Trăiască!“

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tușă rea!

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI. Váci-körút 17

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (372) 20—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 * SIBIU * Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 18—

Trimitem ghete de probă și la locuință în orice timp.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința On. publică că strămutându-mă din localul avut până acum în strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1, mi-am deschis o nouă

Franzelărie în strada Sării Nr. 23

Filială: Strada Gușteriții Nr. 81

unde continuu a pregăti ca și până acum toate articolele ce se țin de meseria aceasta.

În special atrag atențiunea On. publică, asupra făinurilor mele de calitate cea mai bună, cari le procur dela moara de artă din Sibiu și dela cele cu vapor din Bănat.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin semnez

Sibiu, 25 Decembrie nou 1911.

Cu profundă stimă: **Petru Moga,**
măiestru franzelar.

(468) 7—

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul“

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455)

Material disponibil în altoi peste

20—

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteti băieții la cursul practic de altoi!

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**